פרפראות
מאר

נלקט מכתבי המחבר ר' **ישראל אברהם** ב"ר **יהודה אריה לייב יוד** ז"ל
לזכותו ולעילוי נשמתו

רמז שנתן עיניו בממון על אותיות עי"ן הם אותיות כס"ף אות ז'

מפתח נושאים חיי שרה תשפ"ז

א, אשת חיל זו שרה ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה
ב, שינוי תכונות מולדות בדרך המאירי
ג, ביאור ושלל לא יחסר ע"ד המהרש"א
ד, ילכו מחיל אל חיל מכוון לפרק אשת חיל
ה, עוד י"ל במה ספד אברהם אבינו לשרה
ו, ביאור לא תאבה האשה ללכת אחרי בדרך צחות
ז, רמז שנתן עיניו בממון על אותיות עי"ן הם אותיות כס"ף
ח, למה סיפר העבד רק את מה שהוא עשה
ט, וינחם חק אחרי אמו ולא אמר אחר אמו
י, בין אברהם אבינו לבלעם הרשע הם ארבע מאות
יא, פעם אמר אולי ופעם אמר אלייא, חוט אדום מקבר רחל נגד עין הרע
יב, הדרך להיות בעל בריתו של אברהם אבינו
יג, בתחילה אמר לא תאבה האשה ובסוף אמר לא תלך האשה
יד, פעם אמר אולי ופעם אמר אלי
טו, אוי לספינה שאבד קברניטה מכוון אל אין אתה יודע בצערן של ת"ח
טז, באיזה זכות נתברך אברהם מדרשות חלוקים
יז, חיפוש אחר שידוך הוא יותר במדות מולדות מאשר במדות נרכשות
יח, וכן בכלי יקר נמצא על אותו דרך
יט, דברי חז"ל מוכיחים לדברי הר"ן והכלי יקר
כ, לבן ביקש לעקור את הכל ביאור האמרי אמת ע"י השרשת מדות מושחתות
כא, ביאור הכלי יקר בהנושא אישה יבדוק באחיה למה לא באחיותיה
כב, ביאור לא תאבה האשה ללכת אחרי בדרך צחות
כג, בתחילה אמר לא תאבה האשה ובסוף אמר לא תלך האשה
כד, הבת קול של בת פלוני לפלוני האם ניתן לשנות וביאור שמא יקדמנו אחר
כה, איך ענתה רבקה על שאלה שלא נשאלה
כו, הסבר הקושיות דלעיל בדרך הפשט
כז, ביאור במה שלמדו חז"ל מלבן כי מה' אשה לאיש
כח, מחלוקת רש"י ותוס אם קודם שאל בת מי את או קודם נתן הצמידים
כט, בתפילות אליעזר מבואר הדרכים
ל, יש לכוון ותקח הצעיף ותתכס אל ויצא יצחק לשוח בשדה ותפילה לעני
לא, ביאור בצחות וגימטריא מהו ותפול מעל הגמל

א, אשת חיל זו שרה ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה

איתא במדרש (תנחומא חיי שרה אות ג) **ואברהם זקן** זה שאמר הכתוב (משלי לא י), **"אשת חיל מי ימצא"** הדברים על מי נאמרו, לפי שכתיב למעלה (בראשית כג ב), **"ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה"**, התחיל בוכה ומספיד ,ואמר אימתי יש לי ליטול כיוצא בך ,**אשת חיל** זו **שרה**, עכ"ל המדרש.

יש לכוון הכתוב ויבא אברהם לספד לשרה, לאומרם ז"ל (שבת דף קנ"ג ע"א), **אחים בהספידא דהתם קאימנא, התם קאימנא** זה שאמר, **ויבא אברהם,**

אחי"ם בהספידא, זה ר"ת **א'שת ח'יל מ'י י'מצא,**

****

ב, שינוי תכונות מולדות בדרך המאירי

כתב המאירי בפירושו לספר משלי בהקדמתו לביאור פרק אשת חיל,

וכ"כ, אל תבזה נשי החיל מהנשים כי יש נקבות טובות מן האנשים וספרו ממידותיה,

העוזבת מדות אביה ולומדת מדות אישה עד שתדומה בת בעלה לא בת אביה,

וצ"ל, כי דבר זה שניתן לשנות תכונות מולדות לא נמצא בספרים, כי אם להיפך, שתכונות מולדות לא ניתנות לשינוי.

ג, ביאור ושלל לא יחסר ע"ד המהרש"א

מבואר, במפרשים על משלי, ועוד בספר **המאירי** על משלי, ובספר עקי**דת יצחק** שער כ"ב פרשת חיי שרה, כי הפרק אשת חיל ע"ד הפשט מדבר באשה יראת ה' שנטלה על

עצמה לסייע לבעלה באחזקת הבית, ובכך מדבר בכל הפרק של אשת חיל מי ימצא,

כתיב (משלי פרק לא פסוק יא) ״בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, ופירשו בו בטח בה לב בעלה שהוא סומך עליהבנתינת טרף לביתה ועוד,

יש לבאר א״כ היה צ״ל **וממון** לא יחסר, מהו הלשון **ושלל**, אך יש לבאר כפו״פ ע״ד המהרש״א, שמבאר הלשון שלל הוא דבר שאינו טורח בו, והכי איתא,

מהרש״א (שבת דף קל עמוד א) שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, עי׳ פירש״י ויתפרש האי קרא שש אנכי וגו׳ ע״פ הדרש שהביא והוא בפ׳ התכלת דדוד היה מצטער כשראה עצמו במרחץ ערום בלא מצוה אחרי זאת כשנזכר במילה היה שש עליה כמוצא **שלל** רב בלי טורח מלחמה, כן מצא בגופו המילה תמיד בלי טורח ומעשה כלל משא״כ התפילין והציצית ומזוזה שאין תמיד עליו בלי עשייה וק״ל:

מהרש״א (סוטה דף יד עמוד א) שנא׳ לכן אחלק לו ברבים גו׳. דהיינו אחלק לו שכר בכלל הרבים שבאו לא״י ודימה לו השכר הזה **לשלל** שהוא דבר **שלא טרח בו** אלא אחרים עשאוהו כן תקבל שכר כאילו עשית על דבר שלא טרחת בו אלא אחרים שיבואו לשם והוא כוונת הפסוק שש אנכי על אמרתך כמוצא **שלל רב** ר״ל שש אנכי על אמרתך אמירת התורה בעלמא בלא קיומה וטורח עשייתה כמוצא שלל רב ששש על דבר שלא טרח בו וק״ל:

לפי״ז יש לפרש, כאשר בטח בה לב בעלה אזי תביאהו שלל שהוא לא טרח בו, ועל כן קראו **שלל**

****

ד, ילכו מחיל אל חיל מכוון לפרק אשת חיל

כתיב (תהלים פרק פד פסוק ח) ״יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל״

כתיב (משלי פרק לא פסוק י) אֵשֶׁת **חַיִל** מִי יִמְצָא,

כתיב (משלי פרק לא פסוק כט) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ **חָיִל,**

יש לומר, כל המדות טובות שיש באשת חיל המובא בכתובים מתחילת הפרק עד סופו, וע״זמרמז הכתוב ״יֵלְכוּ **מֵחַיִל** אֶל **חָיִל**״ כלומר, מתחילת הפרק עד סופו.

****

ה, עוד י״ל במה ספד אברהם אבינו לשרה

כתיב (בראשית כ״ג ב) **״ויבא אברהם לספד לשרה ולבכותה״,**

איתא במדרש, (בראשית רבה נ״ח ה׳) **״ויבוא אברהם לספוד לשרה״ מהיכן בא, מן העקידה בא,**

יש לבאר ברמז מה היו דברי ההספד

אפשר לומר ברמז, מה שסמכה תורה ״ויבוא אברהם״ אל ״לספוד לשרה״, לומר לך, שאלה היו דברי ההספד שאמר אברהם על שרה,

וכך אמר, הליכה אל עקידה עם בן יחיד שנולד לתשעים ולמאה שנה, מבלי לשאול קושיות, אלא ללכת בשמחה לעשות את רצון ה׳, אין זה כי אם **שכך גידלתו וכך חינכתו שרה אמנו**, וזהו פירושו,

״ויבא אברהם״ מהעקידה, זהו מה שיש לומר על שרה אמנו, וזהו **״ויבוא אברהם״ ״לספוד לשרה,״**

****

ו, ביאור לא תאבה האשה ללכת אחרי בדרך צחות

כתיב (בראשית כ״ד ה׳) ״ויאמר אליו העבד אולי לא תאבה האשה **ללכת אחרי**, ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך, ונקית משבעתי זאת״,

איתא בגמרא, (ברכות ס״א ע״א,) עירובין י״ח ע״ב אמר רב נחמן, מנוח עם הארץ היה, דכתיב וילך מנוח אחרי אשתו ,ולמאי דקאמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה - אפילו בי רב נמי לא קרא, שנאמר ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה **אחרי האיש, ולא לפני האיש**. ע״כ,

נמצינו למדים כי דרכו של עם הארץ, שהאשה הולכת לפנים, והאיש אחריה,

אפשר לומר בדרך צחות, ששאל אליעזר את אברהם אבינו ,אולי לא תאבה האשה ללכת, **אחרי,** אלא תרצה ללכת כדרך עמי הארץ, **מלפני,** על זה אמר לו א״א, ואם לא תאבה האשה ללכת **אחריך**, אלא תרצה ללכת **לפניך**, ונקית משבעתי זאת,

ובסופו של דבר, התורה מעידה, ותלך **אחרי** האיש. עיין ברכות ס״א ותלך אחרי האיש.

* * * * * * *

ז, רמז שנתן עיניו בממון על אותיות עין הם אותיות כסף

כתיב בראשית כ״ד כ״ט **״ויבא אל האיש והנה עמד על הגמלים על העין״,**

כתב רש״י ,למה רץ ועל מה רץ, נתן עיניו בממון,

עוד כתב רש״י, **על** הגמלים - לשמרן, כמו לעיל יח ח והוא עומד **עליהם,** לשמשם, **וביארו במדרשים ובראשונים הלשון ״על ״**העין, לפי שאינו מובן, דיש לדייק בלשון הכתוב **לאחר שאמר הכתוב, שרץ ״אל ״העין, היה צ״ל, שעומד אצל העין, ולמה שינה הכתוב בלשונו ואמר שעומד ״על ״העין ,**

יש לומר בדרך רמז

למה שדרשו שנתן עיניו בממון, האותיות שהם על האותיות **עי״ן**, על האות **ע׳** נמצאת האות **פ׳**, על האות **י׳** האות **כ׳**, על האות **ן** ׳נמצאת האות **ס׳**, שהם אותיות **כ׳ס׳ף׳**

ולרמז לכך, אמר הכתוב על **העין**, לרמז ולומר שנתן עיניו ,**בכסף** שהוא על העי״ן,

****

ח, למה סיפר העבד רק את מה שהוא עשה

כתיב בראשית כ״ד ס״ו ״ויספר העבד ליצחק את כל הדברים **אשר עשה**״

יש לדייק מאוד, במה שאמר הכתוב, שאליעזר סיפר ליצחק, את הדברים שהוא עשה, ומובן מכך, שלא סיפר את כל מה שהיה עם רבקה ועם לבן ובתואל ,שהרי כשהתורה ממעטת, עפ״י הכתוב, שסיפר רק את כל **מה עשה,** ולא כתוב את כל מה שהיה, או כל מה שנעשה, הייתכן שזו כוונת הפסוק, א״כ עיקר חסר מן הספר,

וצריך לפרש, שאין כונת הכתוב לומר שאליעזר סיפר את הדברים שהוא עצמו עשה ,אלא כוונתו כלפי שמיא, **כל אשר עשה** הקב״ה, כלומר, שבא להודות על כל החסד שעשה השי״ת עם אברהם אבינו ואתו שהצליח בשליחותו.

שוב מצאתי ברבינו בחיי על הכתוב)בראשית כ״ד ט״ו(״ ויהי הוא טרם כילה לדבר״ שכתב, ויהי הוא טרם כלה לדבר. יש להתבונן בתוספת מלת ״הוא״, כי היה הכתוב ראוי לומר: ויהי ככלותו לדבר, אבל מלת ״הוא ״שמו של הקדוש ברוך הוא, כי היה עמו סיוע אלקים בשליחות ההוא ע״י המלאך שהתפלל עליו אברהם:

****

ט, וינחם יצחק אחרי אמו ולא אמר אחר אמו

כתיב בראשית כ״ד ס״ז ״ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה וינחם יצחק **אחרי** אמו״,

פרש״י, שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסק, **וכשבאת רבקה חזרו**, ע״כ,

מבואר, כי **אחר** הוא סמוך **ואחרי** מופלג, **א״כ לדברי רש״י והמדרש שכשבאתה רבקה חזרו,** היה צריך לומר וינחם יצחק **אחר** אמו ,שסמוך לביאתה חזרו,

וצריך לבאר, מה שאמר הכתוב **״אחרי״** אינו מוסב על **וינחם**, שאז הו״ל לומר וינחם **אחר,** שהוא סמוך, אלא **אחרי** מוסב על **אמו,** כלומר, אחרי שלוש שנים שרחק ממנו מנחם מאז שמתה שרה, אחרי כן נתנחם ע״י רבקה, ולכן אחרי מופלג בשלוש שנים .

****

י, בין אברהם אבינו לבלעם הרשע הם ארבע מאות

כתיב, (בראשית כ״ג ט״ו) **״אדני שמעני ארץ ארבע מאת וגו׳ ביני ובינך מה הוא״ וגו׳**

איתא במשנה (אבות פרק ה׳ משנה י״ט) כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו, ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע, **עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה** מתלמידיו של אברהם אבינו, **עין רעה ורוח גבוה ונפש רחבה**

מתלמידיו של בלעם הרשע, מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע וכו׳ ע״כ,

עפרון ביקש לבטל ההבדל בין אברהם לבלעם

אברהם אבינו, בגימטריא 317

בלעם הרשע, בגימטריא 717

ההפרש שבין אברהם אבינו לבין בלעם הרשע, הוא 400,

אפשר לבאר, מה בין אברהם אבינו לבלעם הרשע, בשעה שמתה שרה, בא עפרון החתי לומר לאברהם אבינו, כי ההבדל שבינך לבלעם, שהוא 400, אין לו משמעות, **״ארבע מאות וגו׳ ביני ובינך מה הוא״**, ואין צריך להתרחק משום כך, ואפשר לחיות ביחד,

ואברהם אבינו שהבין רמיזותיו, כדכתיב **וישמע** אברהם אל עפרון, כלומר שהבין אברהם את דברי עפרון, מיד וישקל אברהם לעפרן וגו׳ ארבע מאות וגו׳, ובכך בא אברהם אבינו לומר לו, כי אינו מוכן לקבל את מה שאמר לו ביני ובינך מה הוא, אלא הפרד נא מעלי.

רמז מפורש בתורה למה שרמז עפרון וא״א השיבו

רמז מפורש יש לכך, שאברהם אבינו הבין לרמיזותיו של עפרון, שכוונתו אל ה- 400, שהוא ההפרש בין אברהם אבינו לבין בלעם הרשע,

דמצינו, שמתחילת הפרשה כתיב חמש פעמים המילה עפרון בוי״ו, שאינם שווים למספר 400 אלא 406, ורק כאשר אמר הכתוב וישקל אברהם לעפרן וגו׳ ארבע מאות וגו׳, כתיב עפרן חסר ו׳ , ועפרן הוא בגימטריא 400, ובכך רמז א״א לעפרון שהוא מבין את כונתו, ואנא קח את ה-400, והפרד נא מעלי.

****

יא, חוט אדום מקבר רחל נגד עין הרע

בספרים יש, דחוט אדום הוא סגולה נגד עין הרע, וכתבו טעמים בדבר, ומקורו בהררי קודש, (עיין בשו״ת באר משה ח״ח סי׳ ל״ו אות ג׳ מהדעברעצינער רב זצ״ל),

הסגולה להקיף את קבר רחל בחוט אדום

סגולה כנגד עין הרע, להקיף בחוט אדום את קבר רחל ולקשור על היד או הצוואר, מובא ע״י **הישמח ישראל מאלכסנדר,** ובאריכות יתר נידון הענייך בקובץ **דרך כוכב מיעקב** חלק ד עמוד נ׳, ובקובץ **אור ישראל** חלק כ״ו עמוד קפ״ב, עי״״ש,

נ״ל לתת טעם כי סגולה נגד עין הרע הוא מקבר רחל דייקא

הבאנו לעיל מבעל הטורים וכלי יקר כי רע עין הוא מספר 400 ,

ומי לנו עין טובה יותר מרחל שנהגה בעין טובה כשמסרה הסימנים ללאה,

ומצינו כי ״רחל העין הטובה״ בגימטריא 400

לפיכך כסגולה נגד **עין רע** שהוא מספר 400 יש לקשור את העין טובה מרחל אמנו **לבטל העין הרע.**

****

יב, הדרך להיות בעל בריתו של אברהם אבינו

כתיב (בראשית י״ד כ״ד) ״ **וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר, אשכל, וממרא, הם יקחו חלקם**״

להיות מבעלי בריתו ומחלקם של האנשים אשר יילכו עם אברהם אבינו,

ענ״ר ראשי תיבות, **ע**׳ין טובה, **נ**׳פש שפלה, **ר**׳וח נמוכה,

אשכול, להיות, איש האשכולות ,

וממרא, להיות ממרא, מלשון ממרים הייתם, להמרות את פי בלעם הרשע. וזה הרמז, **ענר, אשכל, וממרא,** הם ההולכים אתו ולחלקו.

****

יג, בתחילה אמר לא תאבה האשה ובסוף אמר לא תלך האשה

כתיב (בראשית כ״ד ה׳), ויאמר אליו העבד אולי **לא תאבה האשה ללכת אחרי,**

ולהלן (בראשית כ״ד ל״ט) **כתיב,** ואמר אל אדני אלי **לא תלך האשה אחרי,**

ויש לדייק, בשינוי הלשון, דבתחילה אמר הכתוב **לא תאבה האשה,** ובסוף אמר הכתוב, אולי **לא תלך האשה,** ולא אמר לא תאבה,

ויש לומר, דבתחילה קודם שבא אצל רבקה, אמר אפשר **שהיא עצמה לא תאבה** ללכת,

אך לאחר שבא אצל רבקה, וראה כי אותה הוכיח ה׳, ידע שמצידה לא יהיה עיכוב, ולא אמר יותר אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי,

אלא אמר אולי **לא תלך האשה אחרי,** שמא לא תלך, משום שאחרים יעכבו על ידה.

****

יד, פעם אמר אולי ופעם אמר אלי

וגם אפשר לתרץ, הקושיא שהקשו המפרשים, **דבתחילה** (בראשית כ״ד ה׳) כתיב **אולי** לא תאבה האשה, אולי בו״ו,

ולבסוף (בראשית כ״ד ל״ט) **כתיב,** אלי לא תלך, ופירש רש״י, אלי כתיב בת היתה לו לאליעזר והיה מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו,

והקשו, (ראה אור החיים), למה לא סיפרה תורה בתחילה על כך שרצה אליעזר שיקח אברהם את בתו, רק בסיפור המעשה רמזה תורה לכך, כדכתיב אלי,

ולפי דברנו מובן היטיב, דרק בסיפור המעשה כתיב, אם ישך נא מצליח דרכי, פירוש דרכי שלי, וכשדיבר על דרכו שלו, רמז ללבן שהיה מבקש ליקח את יצחק לחתן לו.

****

טו, אוי לספינה שאבד קברניטה מכוון אל אין אתה יודע בצערן של ת״ח

איתא בגמרא בבא בתרא צ״א ע״א(אותו היום

שנפטר **אברהם אבינו** מן העולם, עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו ,**אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה.**

איתא בגמרא ברכות כ״ז ע״ב תנו רבנן: מעשה בתלמיד אחד שבא לפני רבי יהושע, אמר לו:
תפלת ערבית רשות או חובה? אמר ליה:
רשות. בא לפני רבן גמליאל, אמר לו:
תפלת ערבית רשות או חובה? אמר לו:
חובה. אמר לו: והלא רבי יהושע אמר לי רשות! אמר לו:
המתן עד שיכנסו בעלי תריסין לבית המדרש.
כשנכנסו בעלי תריסין, עמד השואל ושאל:
תפלת ערבית רשות או חובה? אמר לו רבן גמליאל: חובה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שחולק בדבר זה

?אמר ליה רבי יהושע: לאו. אמר לו: והלא משמך אמרו לי רשות! אמר ליה: יהושע ,עמוד על רגליך ויעידו בך! עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: אלמלא אני חי והוא מת - יכול החי להכחיש את המת, ועכשיו שאני חי והוא חי - היאך יכול החי להכחיש את החי? היה רבן גמליאל יושב ודורש, ורבי יהושע עומד על רגליו, עד שרננו כל העם ואמרו לחוצפית התורגמן: עמוד! ועמד.

אמרי: עד כמה נצעריה וניזיל? בראש השנה אשתקד צעריה בבכורות, במעשה דרבי צדוק צעריה, הכא נמי צעריה, תא ונעבריה!

אמר רבן גמליאל: הואיל והכי הוה, איזיל ואפייסיה לרבי יהושע. כי מטא לביתיה, חזינהו **לאשיתא דביתיה דמשחרן**. רש״י **כותלי ביתו של רבי יהושע שהיו שחורות.**
אמר לו: מכותלי ביתך אתה ניכר שפחמי אתה. אמר לו: **אוי לו לדור שאתה פרנסו, ואוי לה לספינה שאתה קברניטה,** שאי אתה יודע בצערן של תלמידי חכמים במה הם מתפרנסים ובמה הם נזונים. ע״כ,

יש להבין, מה ראה רבי יהושע לומר לרבן גמליאל **אוי לו לדור שאתה פרנסו, ואוי לה לספינה שאתה קברניטה**, שזה הלשון בו השתמשו גדולי האומות לומר על **אברהם אבינו.**

יש לבאר ע״ד צלותיה דאברהם

מבואר ,שרק כשראה רבן גמליאל את כותלי ביתו של רבי יהושע **שהשחירו** הבין את מצוקתו, וע״ז אמר לרבן גמליאל **אוי לו לדור שאתה פרנסו, ואוי לה לספינה שאתה קברניטה,**

מבואר, שאברהם אבינו היה מנהיג ודואג לאש״ל ולאורחים, **והיה מתפלל עליהם, כדאיתא במדרש** ר״ר ל״ט י״א, ילקוט שמעוני בראשית פרק י״ב אות ס״ג(אברהם היה **מתפלל** על העקרות והיו נפקדות ועל החולים והם מתרווחין ,

ביאור צלותי דאברהם מכי משחרי כותלי

איתא בגמרא יומא כ״ח ע״ב **צלותיה דאברהם מכי משחרי כותלי.**

יש לבאר, שאברהם אבינו בא להתפלל על צרכי עם ישראל, לא רק אחרי שהשחירו הכתלים, ומשם ראה את מצוקתם, אלא מכי משחרי כותלי, **כלומר,** כאשר רק **התחילו להשחיר**)עיין במפרשים(היה אברהם מיד מתחיל מיד בתפילתו, וזהו **צלותיה דאברהם מכי משחרי כותלי,**

לפי״ז יש לומר, דלפיכך היה רבי יהושע משתמש בלשון גדולי האומות שאמרו על אברהם אבינו ,**אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטה,** כי בא להגיד לרבן גמליאל, שאברהם אבינו דאג לצרכי העם, ולא המתין שישחירו הכתלים, ואתה לא הולך בדרכו של אברהם אבינו.

****

טז, באיזה זכות נתברך אברהם מדרשות חלוקים

איתא בגמרא בבא מציעא דף נ״ט עמוד א׳ לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם **אלא בשביל אשתו,** שנאמר (בראשית י״ב ט״ז) **ולאברם הטיב בעבורה**. והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא: אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, ע״כ,

איתא במדרש)תנחומא פרשת חיי שרה פרק ד׳ כשמתה שרה כתב עליו שברכו, למה, שלא יהיו באי עולם אומרים לא נתברך אברהם **אלא מחמת שרה,** אלא הריני מברכו אחר מיתתה, לכך נאמר וה׳ ברך את אברהם למה כי אחד קראתיו ואברכהו ישעיה נ׳ וה׳ ברך את אברהם בכל בזכות מה בזכות שהפריש מעשר מכל שנאמר ראשית יד ויתן לו מעשר מכל לכך נאמר וה׳ ברך את אברהם.

******

יז, חיפוש אחר שידוך הוא יותר במדות מולדות מאשר במדות נרכשות

כתיב בראשית כ״ד ג׳, ״ואשביעך בה׳ אלקי השמים ואלקי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו, כי אל ארצי ואל מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק״,

יש להבין, מאי נפקא מינה ליה לאברהם אבינו, אם יקח אשה ליצחק, בתו של רשע

מבנות הכנעני, או בתו של לבן הרשע, שאמר לו לאליעזר, לא תקח אשה לבני מבנות **הכנעני,**

ביאור העניין הוא עפ״י יסוד בענין החיפוש אחר השידוך שמצינו בדרשות הר״ן

כתב הר״ן הדרוש החמישי ועם היות לבן אבי רחל ולאה עובד עבודה זרה, בחר יצחק להתחתן בו, יותר משיתחתן עם בנות כנען, כי יהיו לאדם הכנות נמשכות אחר המזג לקצת מדות טובות או רעות, ואלו תכונות נפשיות נמשכות ומשתלשלות מאבות לבנים, מפני שהם טבעיות נמשכות אחר המזג לתת הכנה ,וגם אם לא יכריחו .

ולזה ,מאשר היו בנות כנען מוטבעים בתכונותרעות, היו בוחרים האבות הקדושים להתרחקמהם, ולהתדבק במי שאינו מוטבע באותן התכונות הרעות גם אם היה עובד עבודה זרה ,

לפי שאותן התכונות, שבטבעו מתעברות ונמשכות בזרעם, והם כמו חולי הגוף נקראים בספרי הרפואה **חלאים ירושיים.** והם עברות שיש להם מבוא **בתכונות נפשיות,** כשנאה ,וקנאה, והאכזריות, ורכילות, ודומיהם, כי אלו יעשו רושם רע בנפש, מצד שהם עברה ותכונה רעה ,

וברוב, יהיה טבע הבנים נמשך שוקד על טבע האבות, ולכן רוע תכונות אנשי כנען היה מתחייב שיהא נמשך לבניהם אחריהם,

מה שאין כן בעובדי ע״ז

ועם היות לבן עובד עבודה זרה, לא יתחייב שיהיה טבע צאצאיו נמשך אחריו כלל. כי הדבר היותר ראוי להשמר ממנו הוא מה שיש לו מבוא **בתכונות הנפשיות,** ובהתפעליות המיוחסות לרוח הלביי, להיות התחלה ושרש וכמבוע ומקור לרוב מדות האדם ,**עכ״ל הר״ן .**

* * * * * * *

יח, וכן בכלי יקר נמצא על אותו דרך

וכך כתב הכלי יקר, בראשית כ״ד ג׳ לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו. אמנם יש חששא אחרת, והוא, שטבע האבות נמשך גם לבנים, וזה דווקא באותן עבירות הבאים מפאת החומר, כאכילה וכילות וקנאה וכל המדות הרעות הנתלין בחומר, נגעים אלו מתפשטים מהאבות לבנים ,ותולדותיהן כיוצא בהם ,

אבל הע״ג, דבר התלוי בשכלו של אדם, אינו מתפשט מאבות לבנים, וגם האמונה היא תלויה בשכלו של אדם, כי הרי הקב״ה נותן בו נשמה ושכל, למה יתפשט זה מאבות לבנים ,

ע״כ היה מרחיק הכנענים, שהיו שטופי זימה וכמה מיני עבירות הנתלים בחומר האדם ,זולת ע״ג, ולא הרחיק לבן ובתואל, שלא היה בהם כי אם פחיתת הע״ג לבד, עכ״ל,

מבואר, כי בחיפוש אחר שידוך יש להקפיד אחר מדות טובות ותכונות נפש המוטבעים בירושה, דדברים התלוים בשכלו של אדם ,כגון האמונה בה׳ ובצדיק ויראת שמים, לומדהאדם יותר בקלות, מלהפך מדות ותכונות שאינן טובות שקיבל בירושה מאבותיו ,

* * * * * * *

יט, דברי חז״ל מוכיחים לדברי הר״ן והכלי יקר

איתא בגמרא תענית כ״ו ע״ב ומה היו אומרות בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך, אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה, (משלי ל״א ל) ״שקר החן והבל היופי אשה יראת ה׳ היא תתהלל״, ע״כ,

הקושיה שיש להקשות בדבריהם

יש להבין, לחלק ראשון שהיו אומרות **אל תתן עיניך בנוי** הביאו ראיה מהכתוב **שקר החן והבל היופי,** אך לחלק השני שהיו אומרות **תן עיניך במשפחה,** איזה ראיה יש מהכתוב **אשה יראת ה׳ היא תתהלל,**

ביאור אומרז״ל ע״ד הר״ן והכלי יקר

וצריך לבאר, מה שאמר הכתוב ״אשה יראת ה׳ היא תתהלל ,״לומר לך, שכדי לבדוק את המדות של המשפחה, לא ניתן ע״י שהאשה היא יראת ה׳, כי זה לא תלוי במשפחה, רק **המדות** תלויות במשפחה ,כי יראת ה ״**היא**״ לבדה תתהלל, ואין זה תלוי במשפחה, ובאו חז״ל לומר כי כדי לבדוק את המשפחה, אין די במה שהאשה היא יראת ה׳

מבואר, בדבריהם ז״ל, שעל **תן עיניך במשפחה**, הביאו הכתוב אשה יראת ה׳ **היא תתהלל**, ואין להביא ראיה על המשפחה מיראת ה׳ שבה, והן הן דברי הר״ן והכלי יקר.

* * * * * * *

כ, לבן ביקש לעקור את הכל ביאור האמרי אמת ע״י השרשת מדות מושחתות

יש מפרשים עיין קדושת לוי פר׳ חיי שרה, מובא גם בשם החידושי הר״ים **לבן ביקש לעקור את הכל**, ע״ד הא דאמרו חז״ל גיטין ס״ד ע״א השולח שליח לקדש לו אשה ומת אסור בכל הנשים שבעולם, ולפי״ז מבואר שלבן רצה להרוג את אליעזר ועי״כ לא יוכל יצחק להינשא, ותיעקר האומה הישראלית, ובכדביקש לעקור את הכל, דברי הקדושת לויוהחידה״ר

והקשה האמרי אמת, הרי אליעזר נשלח לקחת אשה רק ממשפחתו, ונאמר לו לא תקח מבנות הכנעני, א״כ אין כאן כליה לעם ישראל, כי יצחק יוכל להנשא לבנות הכנעני שמשם לא היה אליעזר יכול ליקח אשה ליצחק,

ופירש האמרי אמת, ע״ד דרשות הר״ן שהבאנו לעיל, שזה היה רצונו של לבן שיצחק יצטרך לישא אשה מבנות הכנעני שמידותיהם מושחתות, ובכך ביקש לעקור את הכל, כי בהשרשת מדות מושחתות נעשה כליה בעם ישראל.

* * * * * * *

כא, ביאור הכלי יקר בהנושא אישה יבדוק באחיה למה לא באחיותיה

איתא בגמרא בבא בתרא ק״י ע״א, **הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה,**

הכלי יקר, בספרו עוללות אפרים ,חלק שלישי עמוד י״א, אות שפ״ב פרשת וארא, **כתב,** ונראה ליתן טעם, למה דווקא יבדוק באחיה, ולא באחיותיה, ומבאר הדבר עפ״י דרכו, שהבאנו דבריו לעיל, ואלו תו״ד,

דהבן למד אצל אביו ואצל רבו, והבת לומדת אצל אמה, כי הבנות שכיחות אצל אמם, הבן עיקר לימודו שלמד אצל אביו ואצל רבו, הוא תורה ומצוות, ופחות מדות והנהגות,

משא״כ, הבת שלומדת אצל אמה, עיקר לימודה הוא מדות טובות והנהגות ,**ואפשר,** דהלימוד שהאם מלמדת את בתה, אינו מצד המדות הטבעיות שבאם, אלא על פי רצון הבורא, לחנכה למידות טובות, ויש לחשוש שמא, התנהגות הבת היא מצד **לימודה**, ולא מצד **טבעה,**

אך הבן, דעיקר לימודו הוא תורה ומצוות ,ממילא מדותיו והתנהגותו נשארים עפ״י טבעו ,

ולכן, יש לבדוק באחיה ולא באחיותיה, שאצלהבנים, אפשר יותר לדעת את טבע האב
והאם, כאשר בא לישא אשה, עכ״ד, ודפח״ח,

* * * * * * *

כב, ביאור לא תאבה האשה ללכת אחרי בדרך צחות

כתיב (בראשית כ״ד ה׳), ״ויאמר אליו העבד אולי לא תאבה האשה **ללכת אחרי**, ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך, ונקית משבעתי זאת״,

איתא בגמרא, ברכות ס״א ע״א, עירובין י״ח ע״ב אמר רב נחמן, מנוח עם הארץ היה, דכתיב וילך מנוח אחרי אשתו, ולמאי דקאמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה - אפילו בי רב נמי לא קרא, שנאמר ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על הגמלים ותלכנה **אחרי האיש ,ולא לפני האיש**. ע״כ,

נמצינו למדים כי דרכו של עם הארץ ,שהאשה הולכת לפנים, והאיש אחריה,

אפשר לומר בדרך צחות, ששאל אליעזר את אברהם אבינו ,אולי לא תאבה האשה ללכת, **אחרי,** אלא תרצה ללכת כדרך עמי הארץ, **מלפני,** על זה אמר לו א״א, ואם לא תאבה האשה ללכת **אחריך**, אלא תרצה ללכת לפניך, ונקית משבעתי זאת,

ובסופו של דבר, התורה מעידה, ותלך אחרי האיש. עיין ברכות ס״א ותלך אחרי האיש.

* * * * * * *

כג, בתחילה אמר לא תאבה האשה ובסוף אמר לא תלך האשה

כתיב בראשית כ״ד ה׳, ויאמר אליו העבד אולי **לא תאבה האשה ללכת אחרי,**

ולהלן בראשית כ״ד ל״ט **כתיב,** ואמר אל אדני אלי **לא תלך האשה אחרי,**

ויש לדייק, בשינוי הלשון, דבתחילה אמר הכתוב **לא תאבה האשה,** ובסוף אמר הכתוב ,אולי **לא תלך האשה,** ולא אמר **לא תאבה,**

ויש לומר, דבתחילה קודם שבא אצל רבקה, אמר אפשר **שהיא עצמה לא תאבה** ללכת ,

אך לאחר שבא אצל רבקה, וראה כי אותה הוכיח ה׳, ידע שמצידה לא יהיה עיכוב, ולא אמר יותר אולי **לא תאבה** האשה ללכת אחרי,

אלא אמר אולי **לא תלך האשה אחרי,** שמא לא תלך, משום שאחרים יעכבו על ידה.

* * * * * * *

כד, הבת קול של בת פלוני לפלוני האם ניתן לשנות וביאור שמא יקדמנו אחר

איתא בגמרא מועד קטן דף יח עמוד ב ומי אמר שמואל שמא יקדמנו אחר, והאמר רב יהודה אמר שמואל, בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת, בת פלוני לפלוני, אלא, שמא **יקדמנו אחר ברחמים.**

רבינו נסים על הרי״ף מועד קטן דף י/ב, ד״ה **ברחמים**. שאע״פ שנגזר על האדם מן השמים בת פלוני לפלוני, אם יוסיף איש אחר שאינו בן זוגה להתפלל לה **׳אפשר שישמע לו,** אף כי בסוף **תתקיים הגזרה,** שיגרשנה האיש שיתפלל עליה או ימות במהרה וישאנה אותו שהוא בן זוגה אח״כ, **עכ״ל הר״ן,**

איתא בגמרא ירושלמי מסכת ביצה דף כ/ב שמואל אמר אפילו בתשעה באב יארס שלא יקדמנו אחר, מחלפא שיטתיה דשמואל, תמן הוא אמר מושיב יחידים ביתה במאזנים לעלות המה מהבל יחד, והכא הוא אמר הכין, שלא יקדמנו אחר **בתפילה, אפילו כן לא קיימה ע״כ,**

קרבן העדה (מסכת ביצה פרק ה הלכה ב דף כ ע״ב) אלא שמא יקדמנו אחר בתפילה .**דתפילה משנה הגזירה,**

אפילו כן לא קיימא. אם זכה בה ע״י תפילה אינה מתקיימת לו וימות הוא או היא, עכ״ל **קרבן העדה,** מבואר, שגם לקרבן העדה שינוי הגזירה הוא זמני,

פני משה מסכת ביצה פרק ה הלכה ב שלא יקדמנו אחר. ומשני בתפלה, **אפשר שיקדמנו אחר,**

ואפילו כן לא קיימה. לא תקיים הזיווג הזה, עכ״ל **פני משה,**

מבואר, בדברי **פני משה** שמהלך בשיטת **הר״ן** שהגזירה **לא משתנה** גם ע״י תפילה, ובקרבן העדה מבואר ,**דתפילה משנה הגזירה. רק לזמן.**

* * * * * * *

כה, איך ענתה רבקה על שאלה שלא נשאלה

כתיב (בראשית כ״ד כ״ג) ״ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללין, ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור, ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון״,

יש להקשות, דאליעזר שאל שתי שאלות,

האחד ,בת מי את,

ועוד היש מקום,

והיא השיבתו שלש תשובות ,

בת בתואל,

גם תבן גם מספוא,

גם מקום ללון,

ועוד קשה , רש״י כתב ,השיבתו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון,

ולפי תשובתה שאמרה **גם תבן גם מספוא,** תשובה זו אינה עונה לא על ראשון ולא על אחרון, משום שהיא לא נשאלה על כך,

צ״ל שגם תבן גם מספוא היא גם תשובה לשאלתו

איתא בגמרא (סנהדרין ק״ט ע״ב) אנשי סדום ,הויא להו פורייתא)מיטה(דהוו מגני)שהיו ישנים(עליה אורחין, כי מאריך גייזי ליה, כי גוץ מתחין ליה,)אם היה ארוך קיצרו את האיש ,ואם היה נמוך מתחו אותו(,

אליעזר עבד אברהם אקלע להתם, אמרו ליה קום גני אפוריא,)קום שכב על המיטה(אמר להון, נדרא נדרי מן יומא דמיתת אמא לא גנינא אפוריא, (מיום שמתה אמי אינני ישן במיטה)

לפי״ז אפשר לתרץ ,דכששאל אליעזר אם יש מקום ללין, אמרה לו מכיוון ואינך ישן במיטה, כפי שאמרת, **גם תבן גם מספוא**, שתוכל לישון ברצפה ,

לפי״ז היתה התשובה, גם תבן גם מספוא, על השאלה אם יש מקום ללין. ואין כאן תשובה מיותרת. וגם יש סדר מסודר של, ראשוראשון ואחרון אחרון, מכיון והתשובה של גסתבן שייכת לשאלה היש מקום לנו ללון .

והדברים נראין ביותר ,מפני שהתורה אמרה **ותאמר אליו** שתי פעמים, **פעם אחת** לפני תשובתה הראשונה ,**ופעם שניה** לפני שתי התשובות האחרות ,מלמדנו כי התשובה של גם תבן גם מספוא, כלולה בתשובה השניה.

* * * * * * *

כו, הסבר הקושיות דלעיל בדרך הפשט

הקושיות דלעיל,

א. אליעזר שאל שתי שאלות, והיא ענתה שלש תשובות ,

ב. אין כאן על ראשון ראשון ,

אפשר לתרץ בדרך פשט ,דאליעזר שאל, היש בית אביך מקום לנו, **ללין**, לינה אחת, והיא אמרה לו .**ללון**, כמה לינות אתה יכול ללון אצלנו, (רש״י),

מבואר, שהגמל משמר מאכלו שלשה ימים, וכך אמרה לו, אם כוונתך ללין לינה אחת ,מפני שרצונך לשוב בתוך שלשה ימים, לפני שיסתיים מאכלו של הגמל,

אין צורך בכך, שגם תבן גם מספוא רב עמנו ,ויש די מאכל לגמלים ,**לפי״ז**, מה שהוסיפה גם תבן גם מספוא, היתה תשובתה על שאלתו **היש מקום ללין**)לינה אחת(,ועי״ז ענתה מקום **ללון**, לינות הרבה, כי יש די אוכל לגמלים.

* * * * * * *

כז, ביאור במה שלמדו חז״ל מלבן כי מה׳ אשה לאיש

איתא בגמרא, (מועד קטן י״ח ע״ב), מן התורה, ומן הנביאים, ומן הכתובים, מה׳ אשה לאיש,

מן התורה דכתיב)בראשית כ״ד נ׳-נ״ו(**ויען לבן ובתואל ויאמרו מה׳ יצא הדבר**,

ויש לשאול ,וכי לבן הרמאי הארמי, הוא זה שיבוא ללמדנו כי מה׳ אשה לאיש, ומה ראו חכמינו ז״ל ללמוד דבר זה מלבן הרמאי,

ביאור הענין שיש ללמוד מלבן מה לא לעשות בשידוך

כתיב)בראשית כ״ד נ׳-נ״ו(״ויען לבן ובתואל ויאמרו , מה׳ יצא הדבר, לא נוכל דבר אליך רע או טוב, **הנה רבקה לפניך קח ולך**, כאשר דבר ה״,)שגזר בת פלוני לפלוני, ספורנו(,

כתיב,)בראשית כ״ד נ״ה(״ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך, ויאמר אלהם אל תאחרו אתי וה׳ הצליח דרכי (ואם יש איחור בדבר ה׳, אין זו הצלחה ,רשב״ם) שלחוני, ואלכה לאדניי״.

מצינו כי לבן אחרי שאמר מה׳ יצא הדבר בא לעכב ואומר תשב הנערה וגו׳

ובאו חז״ל ללמדנו, את דרך השידוך, כי לאחר שרואים כי מה׳ יצא הדבר, וזאת ע״י הסכמת הלב לשידוך, אזי יש להזדרז ולגמור השידוך ,ולדעת ,כי **ה׳ הצליח דרכי** ,

ולא ללמוד מדרכו של לבן הרמאי הארמי, שבתחילה אמר מה׳ יצא הדבר, ואח״כ אמר תשב הנערה ,וזה למדונו חז״ל מרמאותו של לבן, שנדע כי לאחר שרואים שמה ״יצא

הדבר, אין לדחות ולהמתין, שזה הוא מעשה לבן הרמאי הארמי.

* * * * * * *

כח, מחלוקת רש״י ותוס אם קודם שאל בת מי את או קודם נתן הצמידים

שיטת רש״י

כתיב (בראשית כ״ד כ״ג), ״ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה, ויאמר בת מי את ״**פירש רש״י לאחר שנתן לה שאלה** מבואר בכתוב **שקודם נתן אחרי זה שאל,**

כתיב (בראשית כ״ד מ״ז), ״ואשאל אתה ואמר בת מי את, ואשים הנזם על ידה״ מבואר בכתוב **שקודם שאל ואחרי זה נתן,**

אם כן ,יש כאן שני כתובים המכחישים זה את זה,

ביאור הדבר כי שתי שיטות יש כאן שיטת רש״י ושיטת תוס׳

שיטת רש״י, מבואר בחומש)בראשית כ״ד כ״ג(**וכך כתב, לאחר שנתן לה שאלה,** לפי שהיה בטוח בזכותו של אברהם שהצליח הקב״ה דרכו,

וכדי שלא יקשה מהפסוק שאמר)בראשית כ״ד מ״ז(**ואשאל ואשים,** שקודם שאל ואח״כ נתן, **כתב רש״י**)בראשית כ״ד מ״ז(**,** שינה הסדר, שהרי הוא תחלה נתן ואח״כ שאל, אלא, **שלא יתפשוהו בדבריו,** ויאמרו היאך נתת לה ועדיין אינך יודע מי היא, ולכן שינה הסדר,

שיטת תוס , מבואר בחולין (צ״ה ע״ב) על הא דאיתא בגמרא, אמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש.

שיטת התוספות

כתבו התוס׳ (חולין צ״ה ע״ב)**,** ואם תאמר אליעזר היאך ניחש, למ״ד בפי׳ ארבעה מיתות)סנהדרין נ״ו(, כל האמור בפרשת מכשף, בן נח מוזהר עליו,

וי״ל, דההוא תנא סבר שלא נתן לה הצמידים עד שהגידה לו בת מי היא, ואע״ג דכתיב (כ״ד כג׳) ויקח האיש נזם זהב וגו׳ והדר כתיב ויאמר בת מי את, אין מוקדם ומאוחר בתורה, ע״כ,

ביאור המחלוקת רש״י ותוס׳

רש״י סבר, כי אליעזר עבד אברהם היה בטוח בזכותו של אברהם שהצליח הקב״ה דרכו, והאמין שזכות א״א תגן גם על דרכו שלו ,שיתן קודם ואח״כ ישאל בת מי את ,

והתוס׳ סברו ,מכיון ולא היה צריך קודם ליתן ואח״כ לשאול, היה אליעזר עבד אברהם חושש שמא בדבר זה לא תגן עליו זכותו של

א״א, ואח״כ יתפשוהו בדבריו, ויאמרו היאך נתת לה ועדיין אינך יודע מי היא, ולכן קודם שאל ואח״כ נתן,

ועוד אפשר לבאר, מחלוקת רש״י ותוס׳, דלפי רש״י היה צריך העבד לשנות בדיבורו כשסיפר ללבן את סדר הדברים, שלא יתפשוהו ,

והתוס׳ סברו כי לא רצה העבד להצטרך לשנות בדיבורו, ולפיכך קודם שאל ואח״כ נתן.

* * * * * * *

כט, בתפילות אליעזר מבואר הדרכים

כתיב (בראשית כ״ד י״ב) ״ויאמר ה׳ אלקי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד **עם אדני** אברהם, מבואר, שהתפלל בזכותו של אברהם,

כתיב (בראשית כ״ד מ״ב)**,** ״אם ישך נא **מצליח דרכי** אשר **אנכי** הלך עליה״, מבואר, שהתפלל בזכות עצמו,

לפי״ז אפשר לומר, שבתחילה ביקש בזכותו של אברהם, כמ״ש ועשה חסד עם אדני אברהם, ומובן למה נתן קודם, משום שהיה בטוח בזכותו של אברהם, וכמו שפירש רש״י ,

אך בסיפור המעשה, שאמר אם ישך נא מצליח דרכי שהתפלל בזכותו, לא סמך על זכותו, ולכן אמר שקודם שאל ואח״כ נתן ,שלא יראה שסמך על זכות עצמו,

* * * * * * *

ל, יש לכוון ותקח הצעיף ותתכס אל ויצא יצחק לשוח בשדה ותפילה לעני

איתא בגמרא (ברכות כ״ו ע״ב), יצחק תקן תפלת מנחה **שנאמר** (בראשית כ״ד ס״ג) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפלה שנאמר (תהלים ק״ב א׳) **תפלה לעני כי יעטף** ולפני ה׳ ישפוך **שיחו**, ה׳ שמעה תפלתי ושועתי אליך תבוא, אל תסתר פניך ממני וגו׳ ע״כ,

איתא בגמרא (ירושלמי ערלה דף ו׳ ע״א) מובא בתוס׳ קידושין ל״ו ע״ב) אמר רבי יודן בר חנין, סימנא דאכיל מן חבריה בהית מסתכל ביה ,פירוש, מי שמקבל מאחר אינו רוצה להסתכל בפניו של הנותן,

לפי״ז פירשנו הפסוק (תהלים ק״ב א) ״תפלה לעני כי יעטף״, פירוש, כאשר מתפללים תפלת עני שמקבל את מה שאינו מגיעו, אז הוא מתכסה, מפני שהעני מתבייש להסתכל בפני הנותן, וזהו תפלה לעני כי ״יעטף״,

אך אתה ה׳, שאתה הנותן, ואינך מתבייש ממני, אתה״ אל תסתר פניך ממני״

לפי״ז יש לכוון שתפילת יצחק לומדים מתפילה לעני

לפי׳ז יש לבאר, דלפיכך לומדים תפילת יצחק **מתפילה לעני כי יעטוף**, שכן נהגה רבקה שהיא בבחינת המקבל כשראתה את יצחק שהוא האדון הנותן, ותקח הצעיף **ותתכס** כמקבל מפני הנותן .

* * * * * * *

לא, ביאור בצחות וגימטריא מהו ותפול מעל הגמל

כתיב בראשית כ״ד ס״ד, ״ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפול מעל הגמל״,

יש להבין , למה זה חרדה רבקה כאשר ראתה את יצחק ,

יש לומר , משום דיצחק הוא מדת **הדין**, ורבקה מדת **החסד**, ופחדה איך תוכל להמשיך במדת החסד שבה,

יש רמז בפסוק, מעל האותיות גמל הם אותיות דינים

כתיב ,ותפול מעל הגמל, מעל האותיות **ג׳מ׳ל** ׳ישנם האותיות **ד׳נ׳ם** ,׳מעל האות **ג׳** האות **ד׳** מעל האות **מ׳** האות **נ׳**, ומעל האות **ל** ׳האות **ם׳** שהם האותיות **דנם**,

ומזה חרדה רבקה ,מעל הגמל כלומר מהאותיות שעל **הגמל**, שהם **דינים** ואיך תסתדר עם הדינים של יצחק,

בכתוב מרומז שתישאר עם החסד שבה

ועוד מרומז בכתוב, ותפול מעל הגמל ,כלומר ,שנפלה אל מתחת לגמל, וכך הרמז ,

גמ״ל בגימטריא שבעים ושלוש, ומתחת לגמל, כלומר מתחת ל 73 הם 72 שהם גימטריא של המילה חסד, ובכך ידעה שתוכל להמשיך במדת החסד שבה.

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל
״מכון פאר״ רחוב חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161555 נייד 0527-616166 מייל
y0527616166@gmail.com